

298 nemáme ostatně štěstí. V Aventinu vydaný román L. N. Zvěřiny Levoča jest také velmi slabý: úplná starožitninka v koncepci, v kompozici, v charakterech. Ale nekoketuje alespoň nevkusně se siláckými pózami jako Rosůlek a jest tam přece sem tam místo, které nasvědčuje tomu, že je psal básník, byl úzkého formátu.

Volkslieder der Slaven

V Lipsku nákladem známého Bibliografického institutu mezi Meyero-vými Klasiky vyšel silný svazek básní slovanských, který v devíti oddílech zahrnuje nejcennější z lidové poesie velko-, malo-, běloruské, polské, lužické, české, slovácké, slovenské, chorvatské, srbské a bulharské. Svazek tento vybral, přeložil, kritickým komentářem doprovodil Pražan Pavel Eisner a vykonal tak vzácné dílo, v němž se zasnoubil veliký talent básnický s nemenším vkusem a taktem umělecko-kritickým i s opravdovostí poznání jak filosofického, tak národopisného. Pavel Eisner jest dnes nejlepší básnický překladatel našich řečí do němčiny, který tě nutí, abys vzpomínal na největší mrtvé mistry tohoto oboru v německé literatuře. Není hluchých nebo dřavých míst v jeho překladech a tvar jest vždycky vyvážen co nejpoctivější prací z nitra, bez podvodů, klamů, kulis, triků. V době dnešního velkopřůmyslu překladatelského a výroby fabričného tuctového zboží, která s ním souvisí, čtou se překlady Eisnerovy jako zkazky z mytické nebo bohatýrské doby, o níž se dovídáme již jen z prvních kapitol literárních dějin a v níž by se nám nechtělo jinak ani věřit.

Šedesáté výročí smrti Baudelairovy

dává mnoho vzpomínati a znova si uvědomovati a vážiti básníka, který neuniká domácí kritice — nemíním tím ovšem kritiku různých literárních historiků, nýbrž kritiku takových duchů, jako jest Paul Valéry —, ale pro cizinu září stále tvrdým dýmantným leskem hvězdy první velikosti. Doma jsou to nejmodernější a poslední, takový Soupault a jemu blízcí, kteří jej ctí jako východisko dnešního osvobození, rozpoutání i zvýbušnění poesie, jež jest jim ztělesněno v Rimbaudovi a Lautréamontovi.

Východisko velikosti Baudelairovy jest *objevitelství*, to stává se stále patrnější; objevitelství zvláštní velkoměstské krásy nebo ošklivosti a děsu, které jsou posledního průmyslového data a neznámé antickému citění a hodnocení světa: velkoměstské reality hříchu, neřesti, bídy. Aby mohl býti tímto objevitelem, musil mítí duši středověkou, katolickou,

299 duši dantovskou, která jest i přitahována, i odpuzována novými formami zla; a tu měl ve vysokém stupni: duši katolického realisty i spiritualisty zároveň. Prvek helénský byl na štěstí v tomto duchu velmi slabý a toho právě bylo třeba v *tehdejší situaci* francouzské poesie; neboť tato složka v duších, kde nabyla převahy, vedla k ušlechtilé mrtvolnosti francouzského Parnasu (Leconte de Lisle) a konec konců k retrospektivnímu akademismu. Baudelaire byl celou svou duší katolický mystik, rozumíš-li tím slovem vnitřní dramatičnost, která staví proti sobě do největšího rozporu ducha a hmotu, hřích a vykoupení, skutečnost jevovou a realitu duchovou — Villon o 400 let starší, Villon doby, kdy díky modernímu zprůmyslnění a zestrojování rozporu mezi touto dvojí sférou dorostly stupně intenzity přímo děsivé. Mezi touto dvojí sférou osciluje sebemučitelcky tento duch básnický, ubíjeje se o jednu i druhou, ale rozezvučuje se zároveň do hudby i zpěvu mámvivé krásy a síly předtím neznámé. Rozklenutým hiátem mezi obojí oblastí — pekelnou i nebeskou, ďábelskou i andělskou — jest dána ta ohromná vzpruha poesie Baudelairovy, její nosnost i dostřel síly zcela výjimečné, kterými zasahuje ještě nás a jimiž se spřizňuje s Rimbaudem i Lautréamontem, dnes tak aktivními. Památka Baudelairova v Čechách, kde přitahoval mnoho duší, aniž mu bylo vždycky jen i zpola rozuměno, byla důstojně uctěna bibliofilským vydáním Fanfarla, jeho první románové práce, s obsáhlou studií Karla Teige, nákladem Odeonu.

Vančurův dramatický debut

Vančura je nadějí a víc než nadějí nové české prózy. Řekl jsem jinde, jak vysoko si cením jeho apokalyptické epejeje Polí orných a válečných. Proto jsem šel s velikou dychtivostí do Osvobozeného na jeho Učitele a žáka. Velmi zajímavé, řekl jsem sobě i jiným po představení. To zní jako fráze nebo vytáčka. Ne, zde jest to výraz jakýchsi rozpaků. Chodím zřídka do divadla, neumím proto snad poslouchat; uniklo mně snad mnohé. Proto říkám zde zatím svůj dojem. Kdybych měl pronést soud definitivní, musil bych věc číst nebo vidět ji ještě jednou.

Vadí mně některé věci. Nerozumím dobře poměru mezi doktorem (a básníkem) a žákem. Čemu učí básník Jana? Co vyčítá Jan z jeho knih? A vyčítá z nich, co jest v nich opravdu? Jest to pouze touha po dále, blouznivá láska k dalekému, neznámému, tajemnému? Žízeň dobrodružství a cest? Nu, to by nebylo mnoho. Na to by stačily po případě i indiánky a detektivky. V této neurčitosti je vada. Zde by bylo třeba konkrétnosti co největší. Nemůže vzniknout pocit tragičnosti tam, kde nevidím lidí, kteří se bijí o něco, co jim záleží co nejbolestněji za nehty; pouhé